

פרטי החוזר: תיקון חקיקה – ילדים במשפחות אומנה

תאריך: 01.06.2024

חוזר נכות מס': 2037

כותבי החוזר: אתי אלאוף, עו"ד אורטל ארי ושרית מזרחי

שם החוזר: יישום תיקון חקיקה חוק האומנה

תאריך תחולה: 1.06.24

תכני החוזר:

- 2 מטרת החוזר
- 2 פתח דבר
- 3 הוראות לביצוע
- 5 ילדים שהוכרו לפני תיקון החקיקה במשרד הרווחה
- 7 נספח 1 – לשון החוק
- 9 נספח 2 – מכתב להורה ביולוגי

תודה רבה לכל השותפים לקידום החקיקה ויישמו:

1. הלשכה המשפטית - עו"ד שלומי מור, עו"ד שרית דמרי ועו"ד אורטל ארי;
2. לצוות תבל ותמ"מ על הפיתוח - צביקה גוזלן, שולמית גיזלר, אפרת דרשן, ויקטור שנדרוביץ וכל צוותי הפיתוח;
3. לשרית מזרחי ותחום ילד נכה בניצוחה של אתי אלאוף!

בברכה,

לודמילה אליאסיאן

ס. ראש מנהל ומנהלת אגף גמלאות נכות

מטרת החוזר

לידע את פקידי התביעות בדבר תיקון חקיקה בחוק האומנה ובחוק ילד נכה.

מהות התיקון:

עד כה משפחות האומנה לא היו זכאיות לקצבת ילד נכה בביטוח הלאומי והיו מקבלות תשלומים ממשד הרווחה בלבד.

מעתה, תשלום קצבת ילד נכה למשפחות האומנה החל מ- 1.06.24.

פתח דבר

עד כה, משפחות לילדי אומנה היו זכאיות לתשלום ממשד הרווחה בגין דמי אחזקה בסך 2,400 ₪. משפחות האומנה השייכות למנהל המוגבלויות, קיבלו תוספת עד סכום מקסימלי של 4,800 ₪ לילד. בעקבות עליית קצבת ילד נכה בעקבות הסכם הנכים (2021) והצמדת הקצבאות לשכר מינימום, נוצר פער בין קצבאות ילד נכה לבין התשלומים למשפחות האומנה מטעם משרד הרווחה. בתאריך 13.02.24 אושר ע"י כנסת ישראל תיקון חוק המאפשר תשלום קצבת ילד נכה למשפחות. התיקון חל מיום ה-1.06.24. אנו מאמינים שתיקון חקיקה זה יטיב עם משפחות האומנה הבוחרות לגדל ילד עם צרכים מיוחדים ולסייע להם בעשייתם המבורכת והחשובה.

בעקבות תיקון החוק **שנו** בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשס"ה-1995 (להלן- "**החוק**") הסעיפים הבאים:

סעיף 222 (ב) לחוק

סעיף 306 א', לחוק

סעיף 310 לחוק

([נספח 1](#))

הוראות לביצוע: תהליך טיפול בתביעה של ילדים השוהים במשפחת אומנה

החוק מבחין בין מקרה בו טרם כניסת הילד לאומנה הוריו או מי שהילד היה בחזקתו קיבלו בגינו קצבת ילד נכה (סעיף 306א(א)), לבין מקרה שבו לא השתלמה קצבת ילד נכה לפני כניסתם לאומנה (סעיף 306א(ב)).

1. ילדים שהוריהם או מי שהילד היה בחזקתו קיבל קצבת ילד נכה טרם כניסתו לאומנה - סעיף 306א(א):

במקרים אלו התשלום יועבר למשפחת האומנה החל מה-1 לחודש שלאחר קבלת המידע. על פי החוק, משרד הרווחה אחראי על עדכון בדבר כניסת הילד למשפחת האומנה. במקרים בהם מתקבל המידע מגורם אחר (משפחה ביולוגית/ משפחת האומנה) לפני עדכון משרד הרווחה, יש להפסיק את תשלום הגמלה למשפחה הביולוגית החל מחודש שלאחר כניסת הילד למשפחת אומנה, יש להוציא מכתב ידני המודיע על הפסקת התשלום ([נספח 2](#)), ולעדכן את הרפרנט במשרד הראשי.

לדוגמא: ילד נכנס למשפחת אומנה ביום 1.10.24, והמידע ממשרד הרווחה התקבל בביטוח הלאומי ביום 28.10.24 בהתאם לכך, תשלום בגין גמלת חודש 10.24 תשלום למשפחה הביולוגית, והחל מחודש 11.24 הגמלה תשלום למשפחת האומנה.

בימים אלו אנו מאפיינים ממשק מול הרווחה כך שהמידע יגיע באופן רציף, עד אז המידע יועבר באופן ידני למשרד הראשי.

2. ילד נכנס למשפחת אומנה ולא השתלמה קצבת ילד נכה - סעיף 306א(ב)

משפחת האומנה רשאית להגיש תביעה לגמלת ילד נכה עבור ילד הנמצא אצלה לאחר חודש מיום כניסתו. בפועל זכאותו תיווצר מיום כניסתו למשפחת האומנה, ולא לפני ה- 1.06.24 תאריך תחולת החוק.

לדוגמא: ילד נכנס למשפחת אומנה ביום 1.10.24, משפחת האומנה תהיה רשאית להגיש תביעה רק ביום 1.11.24 (בחלוף חודש מיום הכניסה), אך התשלום יהיה החל מיום 1.10.24.

לצורך בחינת הזכאות משפחת האומנה צריכה להגיש תביעה בצירוף מסמכים רפואיים ו"אישור ממנחת האומנה לצורכי קצבת ילד נכה".

אישור מנחת האומנה - מסמך המהווה אסמכתא משפטית לכך שכל התנאים להגשת תביעה לגמלת ילד נכה מתקיימים:

- יידוע המשפחה הביולוגית בדבר הגשת תביעה עבור הילד.
- מלאו חודש ימים מכניסת הילד לאומנה.
- אינו נמצא ב"אומנת חירום"

במידה והוגשה תביעה ע"י משפחת האומנה ללא אישור מנחת האומנה, יש לבקש מהמשפחה להמציא אותו, ורק לאחר קבלתו ניתן להמשיך לטפל בתביעה כמקובל.

במידה ונוצרה זכאות לתקופה רטרואקטיבית המוקדמת ליום כניסת הילד לאומנה - יש לשלם החל מהראשון לחודש של כניסתו של הילד למשפחת אומנה בלבד. במקרים בהם תתקבל פניה מההורים הביולוגים בעניין התשלום הרטרואקטיבי, יש לפנות לקבלת חוות דעת מהרווחה.

לתשומת ♥, ילדים באומנת חירום לא זכאים לקצבה אלא אם שולמה גמלה להורה ביולוגי טרם כניסתם לאומנה, ויש לפעול בהתאם לסעיף 1.

3. הנחיות נוספות

▪ **הפסקת תשלום לילד שיצא ממשפחת אומנה - סעיף 306א(ג)**

משרד הרווחה אחראי על עדכון הביטוח הלאומי בדבר ילד שיצא ממשפחת האומנה. התשלום יופסק מהראשון לחודש שלאחר יציאתו מהאומנה.

▪ **קצבה מוגדלת למשפחת אומנה שיש שני ילדים נכים במשפחת האומנה – סעיף 306א(ד)**

משפחת אומנה שמגדלת 2 ילדים נכים, אחד ביולוגי ואחד אומנה או שני ילדי אומנה, תהיה זכאית עבור כל אחד מהילדים לתוספת אח נכה.

חריג: ילד שנמצא באומנה ויש לו אח ביולוגי אשר נמצא אצל המשפחה הביולוגית, המשפחה הביולוגית תהיה זכאית לקצבה מוגדלת כפי שהיה עד היום ובהתאם לסעיף 222 לחוק, ואילו משפחת האומנה לא תהיה זכאית לתוספת

12.

▪ **קביעת סניף מטפל**

תביעות של משפחת אומנה יטופלו בסניף לפי מקום מגורים של משפחת האומנה, כתובת ילד האומנה אינה משתנה ונשארת כתובתה של המשפחה הביולוגית.

שימו לב – יש לסמן כתובת למשלוח דואר את הכתובת של משפחת האומנה.

▪ **הטבות נלוות**

עד כה, משפחות האומנה שהיו במנהל המוגבלות במשרד הרווחה היו זכאיות לכלל ההטבות הנלוות ללא קשר לליקוי שממנו סובל הילד. במסגרת התיקון משפחות האומנה יהיה זכאיות להטבות נלוות הניתנות מכוח הזכאות לגמלת ילד נכה.

▪ **מסירת מידע להורים ביולוגים**

ככל שהמשפחה הביולוגית תפנה לביטוח לאומי, ניתן להמציא לה מכתב המפרט את הזכאות שאושרה זאת למעט במקרים בהם מונה אפוטרופוס לקטין.

בכל מקרה אין למסור מידע למשפחה הביולוגית על משפחת האומנה, ולהפך.

▪ **אתר אישי**

עד לביצוע התאמות נדרשות ועל מנת לא לחשוף פרטים אישים האתר האישי של הילד באומנה נחסם.

אופן הטיפול – ילדים שהוכרו לפני תיקון החקיקה במשרד הרווחה

משפחות ששייכות למנהל המוגבלות במשרד הרווחה

החל מיום 1.06.24, משרד הרווחה יפסיק לשלם קצבה מוגדלת לכ- 516 ממשפחות האומנה ממנהל המוגבלות. לשם כך קיימת חשיבות גבוהה לטיפול בתביעות המוגשות ע"י משפחות אלו וככל הניתן בוועדות ללא נוכחות.

במסך 153 בגל"ש ניתן לראות דיווח מהרווחה כי הילד נמצא באומנה ואת סוג הליקוי.

1. במידה וסוג הליקוי הינו **אוטיזם** שהוכרו לפני התיקון במשרד הרווחה ניתן לבצע החלטה ללא ועדה, מאחר

ומדובר באבחנה שאושרה ע"י משרד הרווחה זאת בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד הבריאות.

2. ילדים אשר נבדקו לצורך הכרה עקרונית או מקבלי קצבה הופסקה בשל כניסה למשפחת אומנה והאבחון עדיין בתוקף, ניתן להזרים את הזכאות ללא ביצוע ועדה נוספת.

יודגש כי במקרים בהם נקבע במסגרת החוק זכאות לגמלה בשיעור 50% או לחילופין - דחיה, יש להפנות משפחות אלו למשרד הרווחה (מדובר רק במקרים שהיו זכאים במנהל המוגבלויות טרם התיקון).

רשימת תפוצה

מנהלי תחום בסניפים

מנהלי מחלקות ילד נכה בסניפים

פקידי תביעות ילד נכה בסניפים

מנהלי מחלקות וועדות בסניפים

נספח – 1 – סעיפי החוק

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 243), התשפ"ד-2024*

1. תיקון סעיף 222ב
בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 222ב(ב)(1), אחרי "משתלמת" יבוא "למבוטח".
2. הוספת סעיף 306א
אחרי סעיף 306 לחוק העיקרי יבוא:
"תשלום לאומן 306א. (א) השתלמה גמלת ילד נכה לפי סימן ו' לפרק ט', בעד ילד נכה שהושם באומנה, בסמוך לפני השמתו באומנה, יודיע המפקח הארצי על האומנה או מי מטעמו למוסד על השמתו של הילד באומנה, והגמלה לפי אותו סימן תשולם לאומן של הילד החל ב-1 בחודש שלאחר קבלת ההודעה כאמור על ידי המוסד, בעד התקופה שבה הילד הושם אצלו באומנה.
(ב) (1) לא השתלמה גמלת ילד נכה לפי סימן ו' לפרק ט' בעד ילד נכה, בסמוך לפני השמתו באומנה, רשאי האומן שהילד הושם אצלו באומנה להגיש, בהתאם להוראות חוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016, תביעה לגמלת ילד נכה.
(2) הגיש אומן תביעה כאמור בפסקה (1), תשולם לו הגמלה בעד התקופה שבה הילד הושם אצלו באומנה, שתחילתה ב-1 בחודש שבו הילד הושם אצלו כאמור, ובלבד שבמועד הגשת התביעה לגמלה חלף חודש לפחות מהמועד שבו הילד הושם אצלו באומנה.
(ג) תשלום גמלת ילד נכה לאומן לפי הוראות סעיף זה יסתיים ב-1 בחודש שלאחר המועד שבו הסתיימה האומנה לילד שהושם אצל האומן.
(ד) היו במשפחת אומנה שני ילדים נכים או יותר שמשתלמת בעדם גמלת ילד נכה לפי סימן ו' לפרק ט', תשולם לאומן בעד כל ילד כאמור גמלה בשיעור העולה בחמישים אחוזים על השיעור הקבוע לפי סעיף 222.
(ה) בסעיף זה –
"אומן", המפקח הארצי על האומנה ו"משפחת אומנה" – כהגדרתם בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016;
"ילד נכה" – כהגדרתו בסעיף 221.
3. תיקון סעיף 310
בסעיף 310(א1) לחוק העיקרי, אחרי "בעדו למבוטח" יבוא "או לאומן לפי הוראות סעיף 306א".
4. תיקון חוק אומנה לילדים – מס' 4
(1) בסעיף 43(ד), אחרי "עד 5" יבוא "ר-12";

* התקבל בכנסת ביום י' באדר א' התשפ"ד (19 בפברואר 2024); הצעת החוק ורברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 986, מיום י"ד בשבט התשפ"ד (24 בינואר 2024), עמ' 18.
1 ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ד, עמ' 528.
2 ס"ח התשע"ו, עמ' 586; התשפ"ד, עמ' 534.

02 יוני 2024

(2) בסעיף 46 –

(א) בסעיף קטן (ו)(1), במקום "ולמעט הטבות" יבוא "ולמעט גמלת ילד נכה, הטבות";

(ב) במקום סעיף קטן (ז) יבוא:

"(ז) על אף האמור בסעיף זה, אומן זכאי לקבל גמלה לפי סימן ו' לפרק ט' לחוק הביטוח הלאומי בעד ילד נכה שהושם אצלו באומנה (בסעיף קטן זה – גמלת ילד נכה), וכן הטבות חכויות הניתנות לפי כל דין בעד ילד שבעדו משולמת גמלת ילד נכה והטבות הניתנות על ידי גוף ציבורי, לפי הסכם או נוהג, בעד ילד כאמור";

(3) בתוספת הראשונה, אחרי פרט 11 יבוא:

"12. הגשת תביעה לגמלת ילד נכה לפי סימן ו' לפרק ט' לחוק הביטוח הלאומי, באישור מנחה האומנה שמונה לילה, ובכלל זה ביצוע הפעולות הנדרשות לשם הגשת התביעה והטיפול בה."

5. (א) תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה), למעט תחילה והוראת מעבר

סעיף 4, שתחילתו ביום פרסומו של חוק זה.

(ב) גמלת ילד נכה לפי סימן ו' לפרק ט' לחוק העיקרי תשולם לאומן כאמור בסעיף 306א לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.

יואב בן צור
שר העבודה

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

אמיר אוחנה
יושב ראש הכנסת

יצחק הרצוג
נשיא המדינה

נספח – 2 - דוגמא למכתב ידני להורי הביולוגי

כ"ה אייר תשפ"ד
02 יוני 2024

לכבוד,

הנדון: הפסקת תשלום קצבת ילד נכה עבור

במסגרת בדיקה שנערכה ובהתאם לנתונים המצויים בידינו עולה כי הילד שוהה במשפחת אומנה מכוח

חוק אומנה לילדים, תשע"ו – 2006, ולכן לא ניתן לשלם עבורו קצבת ילד נכה החל מ: _____

לאור האמור תשלום גמלת ילד נכה תופסק החל מחודש _____

בברכה,